

Det Kongelige Landbruks- og Matdepartementet
Avdeling for Matpolitikk
Att Ragna Følling Elgjo
Postboks 8007 Dep
0033 Oslo

18.02.2008

TILLEGGSOPPLYSNINGER:
HØRINGSSVAR PÅ DYREVELFERDSLOV
MED HENHOLD TIL OLJESKADD VILT

INNLEDNING

Sea & Wildlife Alert Norway DA (SWAN) støtter høringsuttalelsen som kommer fra følgende sammenslutning:

Naturvernforbundet, Greenpeace, NOF, NOAH – for dyrs rettigheter, WWF, Nebb & Poteter Dyreklinikken, Fuglehjelpen, Ocean Bird Rehab, Runde Miljøsentre, Store Færder og NNI.

SWAN ønsker å komme med følgende tilleggsopplysninger som begrunnelse for et bedre vern av skadd vilt, og spesielt oljeskadd vilt, i dyrevelferdsloven.

Først litt informasjon om SWAN:

SWAN er et konsulentfirma innen *biologi, miljøforvaltning og beredskap*. SWAN utfører oppgaver innen plan og miljø, konsekvensutredninger, forvaltning, samt andre *miljøtjenester*. Vår spisskompetanse ligger for øvrig innen håndtering av vilt etter oljeulykker og annen forurensing, samt **beredskapsplanlegging** innen dette fagområdet. SWAN drives av biologene Karen Tvedt og Naomi Paulsen.

Naomi Paulsen og Karen Tvedt er blant få personer i Norge som har oppdatert kompetanse og erfaring på behandling av oljeskadd fugl. Vi er opplært ved International Bird Rescue & Research Centre (IBRRC), et forsknings- og rehabiliteringssenter for oljet og skadet fugl i California. I tillegg har vi jobbet med rehabilitering av oljeskadd fugl etter Rocknes-ulykken i januar 2004, og vi ledet arbeidet med å rehabilitere oljeskadd sjøfugl etter uhellet i Glomma ved Borregaard Industrier i mars 2006 og etter Server forliset i januar 2007.

SWAN er medlem av et *Pool of Expertise (PE)*, et europeisk nettverk for eksperter innen rehabilitering av oljeskadd vilt. Gjennom PE tilhører vi en beredskapsgruppe som kan bli tilkalt ved eventuelle oljesøl i Europa. Vi kan også kalle på gruppens ekspertise ved eventuelle oljesøl i Norge. Gjennom PE får vi også kursing og opplæring innen vilt respons og beredskapsplanlegging.

Mer informasjon finnes på www.swaninfo.no

Dyrevelferdsloven og oljeskadd vilt

SWAN ønsker å påpeke at det i dag finnes ny, oppdatert kompetanse på rehabilitering av oljeskadd vilt og skadd vilt generelt. Kunnskapen er forankret i et fagmiljø som er under utvikling. Kompetanse på rehabilitering finnes også hos enkeltpersoner samt ideelle organisasjoner i Norge.

Sett i perspektiv med resten av verden er det på høy tid at Norge inkluderer et kompetent beredskap for rehabilitering av oljeskadd fugl i den eksisterende oljevernberedskapen.

SWAN viser for eksempel til *Lempert-Keene-Seastrand Oil Spill Prevention and Response Act* fra 1990 som påla inkludering av vilt respons og rehabilitering av akvatisk fugl, oter og andre marine pattedyr i California. Denne loven pålegger California å ha et oljevernberedskap som inkluderer tiltak for skadd vilt.

I Europa eksisterer allerede vilt respons planer som inkluderer tiltak for rehabilitering i Belgia, Storbritannia, Shetland (Skotland) og for noen kystkommuner i Frankrike. Slike planer er også under utvikling i Tyskland, Irland, Nederland, Estonia og Finland (Kilde: www.oiledwildlife.eu). SWAN jobber også for at en slik plan skal utvikles på lokalt, regionalt og/eller nasjonalt nivå i Norge.

De siste årene har også flere workshops, konferanser og seminarer blitt arrangert i Europa med vilt respons og beredskap som tema. Det er i tillegg blitt utviklet flere relevante verktøy og håndbøker for å samle og standardisere eksisterende kunnskap i Europa. Disse er tilgjengelig på www.oiledwildlife.eu. SWAN har deltatt på flere av disse konferansene, og vil fortsette med dette i tiden framover.

Tiltak for håndtering av oljeskadd fugl har også fått ny interesse i Norge. SWAN viser bl.a. til Miljøverndepartementets avgjørelse i klagesak - utslipp ved Norsk Hydros boring av letebrønn 11/5-1 Loshavn (PL317):

”Miljøverndepartementet har foretatt en samlet vurdering av klagen og opprettholder SFTs vedtak i saken med følgende endring:

Hydro skal oppdatere sin plan for strandsonerberedskap for å spesifisere hvordan håndteringen av oljeskadet sjøfugl og vilt skal ivaretas på en forsvarlig måte. Før boring i potensielt hydrokarbonførende lag skal Hydro sende SFT en bekreftelse på at det foreligger en oppdatert strandsonerberedskapsplan. Av planen skal det framgå hvordan Hydro sikrer at det foreligger tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å ivareta forsvarlig håndtering av oljeskadet sjøfugl og vilt.”

Hele vedtaket kan leses her:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/andre/Brev/Utvalgte_brev/2007/Avgjorelse-i-klagesak---utslipp-ved-Nors.html?id=477120

Erfaringer fra Norge

De siste årene har man gjort seg nye erfaringer rundt rehabilitering av oljeskadd vilt i Norge. Man kan vel si at det hele begynte med Rocknes ulykken ved Bergen i 2004. På initiativ fra NOAH – for dyrs rettigheter ankom International Fund for Animal Welfare (IFAW) og International Bird Rescue & Research Centre (IBRRC) Norge og iverksatte en rehabiliteringsaksjon. Selv uten beredskap (og de problemene det medfører) ble 131 fugl rehabilitert og utslippsprosenten på over 60 %, samt normal forekomst av gjenfunn etter ringmerking (Mjøset al., 2004). Initiativet ble i hovedsak finansiert av IFAW.

I 2006 tok SWAN initiativ til rehabilitering etter et oljesøl i Glomma. I samarbeid m bl.a. NNI, lokale veterinærer, Naturvernforbundet i Østfold, Fredrikstad Fugleforening samt andre frivillige natur- og fugleorganisasjoner ble 52 fugler rehabilitert, hvor av 86,5 % ble tilbakeført til naturen (trolig i bedre form enn før de ble oljeskadd). Igjen, på tross av manglende beredskap, ble fuglene gitt en ny sjanse og tilbakeført til den lokale faunaen/populasjonen. I tillegg viste undersøkelser av 50 avlivede fugler (dvs. skutt) viser at de fleste var i god til middels stand, noe som ville gjort dem til gode rehabiliteringskandidater. Tiltaket ble finansiert av forurensere (Tvedt et al, 2006).

I januar 2007 iverksatte SWAN en "light" aksjon etter Server forliset utenfor Fedje. Initiativet ble bl.a. støttet av WWF og Ocean Bird Rehab/Naturvernforbundet. Pga. svært dårlig vær i dagene etter forliset samt en god dialog med Kystverket ble det bestemt at et mottakssenter skulle åpnes for å kunne ta i mot fugl etter behov, samt at aktivt søk skulle begrenses til to geografiske områder. NNI stod for søk og fangst. Igjen, på tross av manglende beredskap, ble 37 fugl levert senteret hvor av 64,8 % ble tilbakeført til naturen. SWAN kjenner også til at rundt 40 fugl ble avlivet (dvs. skutt) rett før og i løpet av tiltaket for rehabilitering ble iverksatt. Dette er fugler som trolig kunne vært levert til senteret, og de ville da fått en faglig vurdering i henhold til avlaving eller rehabilitering. Denne gangen ble initiativet finansiert av Kystverket (Paulsen & Tvedt, 2007).

Disse tiltakene viser at det er mulighet å redde oljeskadd fugl, ettersom mellom 60-80 % av de fuglene som kommer inn til mottaket blir tilbakeført til naturen. Samtidig viser tiltakene tydelig at man trenger et planlagt beredskap! Dersom alt er på plass fra dag 1, inklusivt et lokale for rehabilitering kan mange flere fugler reddes, selv i situasjoner med dårlig vær.

Dersom rehabilitering av oljeskadd fugl skal fungere som mer enn et tilbud til individer må der være et beredskap på plass med tilstrekkelig med personell med riktig opplæring. Et slikt beredskap er også avhengig av et godt samarbeid mellom fagmiljøet, frivillige organisasjoner, interesserte parter samt relevante myndigheter. Hele bestander kan reddes under de riktige omstendighetene, International Bird Rescue Research Center (IBRRC) and International Fund for Animal Welfare (IFAW) hadde 20 000 pingviner inne til rehabilitering i 2000 der 18 000 av disse ble satt ut igjen. I et tidligere oljesøl i Afrika (Dassen og Robben Island) i 1994 overlevde 4700 pingviner av 10000 i rehabilitering, og 75 % av disse pingvinene er blitt observert på øyen og reproduserte med normale mortalitetsrater tre år etter ulykken.

Norge bør forbedre sitt oljevernberedskap og inkludere tiltak for natur og vilt. Det er også på tide å få på plass minst et permanent rehabiliteringssenter for skadet vilt i Norge. Går vi bare til Sverige, vår nærmeste nabo, så har de på plass rundt 10 permanente rehabiliteringssenter for skadd vilt.

Studier etter rehabiliteringstiltak

Studier i etterkant av rehabiliteringstiltak har generelt vært lite prioritert ofte pga. manglende ressurser. De studiene som er publisert per i dag viser varierende resultater. Det kan begrunnes med at mange forskjellige faktorer spiller inn på et rehabiliteringstiltak, for eksempel samarbeid med lokale myndigheter, samarbeid mellom aktører, værforhold, økonomi, artssammensetning, antall skadd vilt osv. De varierende resultatene fra etterstudiene viser også at slike studier bør prioriteres høyere i framtiden.

Alt tatt i betraktning har IBRRC sett store forbedringer i utslippsrate, tidsbruk og kostnad osv. ettersom bedre teknikker og metoder er blitt utviklet gjennom 35 år med erfaring (Mazet et al., 2002., Russell et al., 2003).

Et etterstudie på måker (*Western gull, Larus occidentalis*) viste at alle individene fremdeles var i live helt til radiosenderne falt av, noe som varierte fra 127 til 235 dager (Golightly et al., 2002). Wolfaardt & Nel (2003) har funnet langtidsoverlevelse hos Afrikanske pingviner (*Spheniscus demersus*), mens Dunne & Miller (2007) fant ingen redusert overlevelse hos akvatisk fugl som hadde gjennomgått rehabilitering.

På den andre siden finnes det også studier som viser lavere overlevelse hos rehabilitert fugl, for eksempel Andersen et al. (1996) sitt studie som viste lavere overlevelse hos rehabilitert brun pelikan (*Pelecanus occidentalis*) sammenlignet med en kontrollgruppe. Andersen et al. (2000) og Newman et al. (2000) fant lignende resultat hos Amerikasothe (*Fulica americana*). Ett studie på lomvi (*Uria aalge*) viste noe høyere dødelighet hos rehabilitert lomvi like etter utslipp, men 34 dager etter utslipp var overlevelsen lik overlevelsen i kontrollgruppen. Dette studiet viste også bedre overlevelse hos lomvi enn tidligere studier har vist, og grunnen til dette er trolig forbedrede teknikker som ble tatt i bruk av Oiled Wildlife Care Network (OWCN) i 1994 (Newman et al., 2004).

Forbedring av teknikker og metoder, samt forskning innen veterinærmedisin har alltid hatt høy fokus siden organisert rehabilitering av oljeskadd fugl startet (Russel et al., 2003), og en har observert høyere utslippsrater som en direkte konsekvens av utviklingen (Newman et al., 2004, Russel et al., 2003). Tiltak for (olje)skadd vilt er i dag tilnærmet vanlig i andre land. Som allerede nevnt har flere europeiske land inkorporert vilt respons i nasjonale, regionale eller lokale oljevernberedskapsplaner, og i California (USA) har det vært lovpålagt å rehabiliterer vilt siden 1990 (Newman et al., 2003).

KONKLUSJON

Dersom man tar denne utviklingen i betraktning kan man trygt si at det er på høy tid at rehabilitering av oljeskadd vilt og skadd vilt generelt inkluderes i det norske lovverket.

Her vil vi igjen vise til høringsuttalelsen som kommer fra følgende sammenslutning: Naturvernforbundet, Greenpeace, NOF, NOAH – for dyrs rettigheter, WWF, Nebb & Poteter Dyreklubben, Fuglehjelpen, Ocean Bird Rehab, Runde Miljøsentre, Store Færder Fuglestasjon, NNI og SWAN.

Den nye dyrevelferdslov må ta inn over seg den kunnskap og vilje til rehabilitering av ville dyr som finnes i Norge og internasjonalt. Som beskrevet over har erfaringene i Norge etter de siste års oljesøl vært svært positiv, selv om mangel på beredskap, organisering og økonomi har ført til begrensede tiltak for oljeskadd fugl. Felles erfaringer innenfor det norske fagmiljøet og hos frivillige organisasjoner er i tråd med den forskning og de resultater som i de siste år har fremkommet gjennom større organiserte redningsaksjoner for ville dyr som har blitt skadelidende av menneskelig aktivitet.

SWAN ser frem til et konstruktivt samarbeid med norske myndigheter for å innlemme rehabilitering av ville dyr som del av den norske oljeberedskapen, og mener at den nye dyrevelferdsloven kan bli et godt grunnlag for slik virksomhet.

Med vennlig hilsen

Karen Tvedt og Naomi Paulsen
SWAN

REFERANSELISTE

Anderson, D.W., F. Gress, and D.M. Fry, (1996) Survival and dispersal of oiled brown pelicans after rehabilitation and release. *Marine Poll. Bulletin*, Vol. 32, No. 10, pp. 711-718.

Anderson D.W., Newman S.H., Kelly P.R., S.K. Herzog, K.P. Lewis. (2000) An experimental soft-release of oil-spill rehabilitated American coots (*Fulica americana*): I. Lingering effects on survival, condition and behavior. *Environmental pollution*, Vol. 107, No. 3, pp. 285-294.

Dunne, R. and E. Miller DVM (2007) Post-release survival of oiled rehabilitated waterfowl. *Proceedings of the 9th International Effects of Oil on Wildlife Conference Monterey, California, 2007*.

Golightly, R.Y., S.H. Newman, E.N. Craig, H.R. Carter and J.A.K. Mazet (2002) Survival and behaviour of western gulls following exposure to oil and rehabilitation. *Wildlife Society Bulletin* 30 (2): 539-546.

Mazet, DVM, J. A. K., MPVM, PhD, Scott H. Newman, DVM, PhD, Kirsten V. K. Gilardi, DVM, Dipl ACZM, Florina S. Tseng, DVM, Jay B. Holcomb, David A. Jessup, DVM, MPVM, Dipl ACZM, and Michael H. Ziccardi, DVM, MPVM, PhD. (2002) Advances in Oiled Bird Emergency Medicine and Management. *Journal of Avian Medicine and Surgery* 16 (2): 146-149

Mjøøs, A.T., A. Håland og K. E. Tvedt (2004) Aksjon Rein Fugl – det første omfattende forsøk på rehabilitering av oljeskadd sjøfugl i Norge, *Krompen* (nr 1) 2004 (elektronisk tilgjengelig her: http://fuglar.no/nyheter/dato/2004_19.php)

Newman SH, Anderson DW, Ziccardi, MH, J.G. Trupkiewicz, F.S. Tseng, M.M. Christopher, J.G. Zinkl. (2000) An experimental soft-release of oil-spill rehabilitated American coots (*Fulica americana*): II. Effects on health and blood parameters. *Environmental pollution*, Vol., No. 3, pp. 295-304.

Newman S.H., M.H. Ziccardi, A.B. Berkner, J. Holcomb, C. Clumpner, J.A.K. Mazet. (2003) A historical account of oiled wildlife care in California. *Marine Ornithology* 31:59-64.

Paulsen, N. & Tvedt K. (2007) Rehabilitering av oljeskadd fugl etter MS Server forliset. Rapporten er tilgjengelig her <http://www.kystverket.no/?did=9553422>

Russell M., J. Holcomb, A. Berkner, International Bird Rescue Research Center (IBRRC). (2003) 30-years of Oiled Wildlife Response Statistics. *Proceedings of the 7th International Effects of Oil on Wildlife Conference Hamburg, Germany, 2003*.

Tvedt, K; Paulsen, N; Bugge, P (2006) Rehabilitering av oljeskadd fugl etter oljesøl i Glomma mars-april 2006: en oppsummerende rapport; *Østfold-natur*: (42) 2006; ISSN 0803-4443

Wolfaardt, A.C. & Nel, D.C. (2003) Breeding productivity and annual cycle of rehabilitated African Penguins following oiling. In Nel, D.C. & Whittington, P.A. (Eds) *Rehabilitation of oiled African Penguins: a conservation success story*. Cape Town, BirdLife South Africa and the Avian Demography Unit.

LITTERATURLISTE

David A. Jessup (1998) Rehabilitation of Oiled Wildlife. *Conservation Biology* 12 (5): 1153-1155.

Newman, S. H., R. T. Golightly, E. N. Craig, H. R. Carter, and C. Kreuder. (2004) The Effects of petroleum exposure and rehabilitation on post-release survival, behavior, and blood health indices: A Common Murre (*Uria aalge*) case study following the Stuyvesant petroleum spill. Final Report. Oiled Wildlife Care Network, Wildlife Health Center, 1 Shields Avenue, School of Veterinary Medicine, University of California, Davis, CA 95616. Pp. 1-46

Oiled Wildlife Care Network (2000) Protocols for the care of oil-affected birds. Wildlife Health Center, School of Veterinary Medicine, University of California, Davis.

Tseng, F. S. (1993) Care of oiled seabirds: A veterinary perspective. *Proceedings of the 1993 Oil Spill Conference. Fate and Effects.* pp 421-424.